

PROGRAMA MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2005 EN GALICIA

XXIII CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL

Ribadeo (Lugo), 21-24 febreiro 2005

Auspiciado pola

Declarado cun crédito de libre configuración polas

*Recoñecido como Curso de
Relevancia Administrativa*

*Asociación Española de Ciencias Administrativas
Instituto Internacional de Ciencias Administrativas Sección Española*

Patrocinador oficial

Colaboran na organización

DEPUTACION PROVINCIAL DE LUGO

CONCELLO DE RIBADEO

FUNDACIÓN COMARCAL [Logo] A MARÍÑA CENTRAL

FUNDACIÓN COMARCAL [Logo] A MARÍÑA OCCIDENTAL

FUNDACIÓN COMARCAL [Logo] A MARÍÑA ORIENTAL

Concellos participantes

CONCELLO DE ALFÔZ

CONCELLO DE BARREIROS

CONCELLO DE BURELA

CONCELLO DE CERVO

CONCELLO DE FOZ

CONCELLO DE LOURENZA

CONCELLO DE MONDORREDÓ

CONCELLO DE OURIOL

CONCELLO DA PONTENOVA

CONCELLO DE TRABADA

CONCELLO DO VALADOURO

CONCELLO DO VICEDO

CONCELLO DE VIVEIRO

CONCELLO DE XOVE

CONCELLO DE EL FRANCO

Director

Prof. Dr. Francisco Peña

PRESENTACIÓN

Cada día ten maior importancia o coñecemento do medio ambiente dunha comunidade, xa que é un condicionante do seu benestar social, sanitario e económico (o medio ambiente como xerador de actividades capaces de producir emprego, renda, saúde e benestar á poboación).

A industrialización e a urbanización modificaron o medio dando orixe a problemas ambientais de primeira orde (o efecto invernadoiro e cambio climático, a destrución da capa de ozono estratosférica, o transporte de contaminantes, a desertización, etc.) que é preciso corrixir, así como evitar que as actividades futuras orixinen máis deterioracións no noso contorno a través dunha política preventiva que permita un desenvolvemento sostido e equilibrado e teña como obxectivos a protección da saúde do home e a conservación de tódolos recursos que condicionan e sustentan a vida. Para acadalos obxectivos do VI Programa Comunitario de Acción en materia de medio ambiente para 2001-2010, ademais da consideración das disposicións lexislativas vixentes e de aspectos tecnolóxicos inclúense actuacións tales como o aumento de diálogo coa empresa, fomento de acordos voluntarios, participación da opinión pública, acceso á información ambiental, etc. A empresa ten unha especial responsabilidade diante do medio ambiente ó ser consumidora de recursos, ademais de fonte de emisións e residuos; pero tamén é orixe de coñecementos científicos e tecnolóxicos, así como de positivos impactos socioeconómicos; o cal levou a moitas empresas a integra-la política ambiental nas estratexias corporativas adoptando criterios de protección do contorno na planificación de actividades e toma de decisións, o que implica tamén ás asociacións empresariais, xa que a protección do medio ambiente na empresa constitúe unha responsabilidade corporativa.

A Oficina Rexional para Europa da OMS, baseándose nas iniciativas de Cidades Saudables, e tendo en conta as experiencias dos plans de sanidade ambiental locais e os programas da Axenda 21 existentes nalgúns países europeos, decidiu apoiar ás entidades locais e rexionais para acadalos obxectivos do desenvolvemento sostible; sendo esta unha oportunidade máis, de conciencia-los concellos galegos da importancia de asumir esta filosofía na súa xestión, a través da posta en marcha do **Programa Municipios Saudables e Sostibles en Galicia**, que leva consigo:

- **Un primeiro nivel de actuación:** de formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, e de tódolos axentes sociais implicados na tarefa de protexer e conservar o medio ambiente, a través da realización do XXIII Curso de Saúde Ambiental en Ribadeo, co obxectivo de contribuir a mellorar a xestión e as condicións de vida dos cidadáns da Mariña Luguesa.

- **Un segundo nivel de actuación:** de participación cidadá, a través da realización de conferencias-coloquio e unha exposición sobre o medio ambiente natural galego, co obxectivo de propiciar a participación activa de toda-la cidadanía da Mariña Luguesa.

- **Unha recomendación:** que os concellos participantes adquieran o compromiso de adhesión a Carta de Aalborg e inicien o desenvolvemento da Axenda 21 Local (os Concellos de Burela, Ribadeo e Viveiro atópanse na derradeira fase da posta en marcha da Axenda 21 Local), levando a cabo como primeiro paso un **diagnóstico ambiental**, para coñecer cal é a situación real existente da que se parte, coa finalidade de adoptar as medidas correctoras pertinentes que permitan corrixir as deficiencias detectadas.

Co fin de abordar e debater algúns dos problemas prioritarios que ten a Mariña Luguesa, organízase este curso que, está deseñado de acordo cos principios da Carta Europea sobre Medio Ambiente e Saúde, e a Carta de Aalborg cara á sostibilidade, e dirixido a todos aqueles que traballan ou están interesados no medio ambiente. Finalmente, destaca-la necesidade de unir esforzos por parte de responsables políticos, empresarios, científicos, educadores, profesionais, comunicadores, ecoloxistas, así como a participación activa dos cidadáns, en prol de conseguir un medio ambiente saudable para tódolos galegos, mellor legado para xeracións vindeiras.

*Prof. Dr. Francisco José Peña Castiñeira **

Responsable do Programa Municipios Saudables e Sostibles 2000-2005 en Galicia.

*Pioneiro e impulsor da saúde ambiental en Galicia, debido á súa dilatada traxectoria académica e profesional, tras 26 anos de actividade e labor desenvolvido, ten acreditado un recoñecido prestixio e é ben coñecido en medios nacionais e internacionais como un avanzado ambientalista, pola súa contribución ós sectores medio ambiente e saúde na triple vertente docente, investigadora e educativa, que se traduciu, entre outros, no recoñecemento da OMS pola súa valiosa contribución ó proxecto europeo "Healthy Cities", na obtención dunha ducia de distincións e premios de investigación científica, e na publicación de 33 libros e 134 publicacións científicas e artigos de divulgación relacionados coa problemática hixiénico-ambiental. Doutor en Farmacia pola Universidade de Santiago de Compostela, especialista universitario en Toxicoloxía pola Universidade Complutense de Madrid, diplomado en Sanidade pola Escola Nacional de Sanidade, académico correspondente da Real Academia de Medicina e Cirurxía de Galicia do Instituto de España, socio numerario da Sociedade Española de Sanidade Ambiental, ex-profesor de Hixiene e Sanidade Ambiental da Universidade de Santiago de Compostela, ex-director do Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia (CEIDA) con sede no Castelo de Santa Cruz de Oleiros. En calidade de experto en sanidade ambiental foi vocal do Consello Galego de Medio Ambiente da Xunta de Galicia e membro do Comité Científico do I Congreso Mundial de Saúde e Medio Ambiente Urbano. Formou parte do Acordo da V Sesión da Comisión Mixta de Cooperación Técnico-Científica entre Italia e España no apartado Protección Ambiental, habendo realizado diversas estancias de investigación no Laboratorio de *Igiene Ambientale* do *Istituto Superiore di Sanità* (Roma). Levou a cabo a organización e dirección técnico-científica de máis dun centenar de plans, proxectos, programas e actividades de formación, investigación e educación ambiental en Galicia. Elaborou un Plan de formación, investigación e educación ambiental para a Secretaría xeral para a Protección Civil e o Medio Ambiente da Xunta de Galicia. Puxo en marcha un Plan de formación ambiental na Escola Galega de Administración Pública. Dirixiu un Plan de actividades sobre medio ambiente da Fundación Semana Verde de Galicia no Recinto Feira Internacional de Galicia. Director do Programa de Formación Ambiental das Patrullas Verdes do Concello de Caldas de Reis (Pontevedra). Profesor de "Medio Ambiente e Saúde" de CEPADE – Universidade Politécnica de Madrid.

PROGRAMA

LUNS, 21 FEBREIRO 2005

16,00 h.: **ACREDITACIÓN E ENTREGA DE DOCUMENTACIÓN.**

16,30 h.: **ACTO INAUGURAL DO CURSO.**

16,45 h.: **CONFERENCIA INAUGURAL: “O camiño cara unha Galicia saudable e sostible”.**
PROF. DR. D. FRANCISCO PEÑA

18,00 h.: **MESA REDONDA I: “A empresa ante o reto ambiental do século XXI: a súa contribución ó desenvolvemento sostible da Mariña Luguesa”.**

PONENTES:

- “A realidade dos sistemas de xestión medioambiental en Galicia: a experiencia de AENOR”.

D. JOSÉ ENRIQUE RODRÍGUEZ COELLO

Licenciado en Ciencias Químicas e Diplomado en Enxeñaría Ambiental. Auditor Xefe de Sistemas de Xestión Medioambiental de AENOR en Galicia. Verificador Medioambiental de EMAS.

- “Sistema de xestión medioambiental de Alcoa”.

D. JAIME DE VILLOTA LACORT

Xefe de Medio Ambiente, Saúde e Seguridade de Alcoa-San Cibrao.

- “A estratexia medioambiental de Sargadelos”.

D. ANDRÉS VARELA MARTÍNEZ

Director de Investigación da Fábrica de Cerámica de Sargadelos, S.L.

- “Plan de xestión de calidade medioambiental do Hospital da Costa”.

DR. D. PABLO MOSQUERA MATA

Director Xerente do Hospital da Costa.

- “Implantación da ISO 14001 e do Regulamento Europeo EMAS: a experiencia do Parador de Ribadeo”.

D^a. MERITXELL MARCOS PEIRÓ

Directora do Parador de Ribadeo.

MARTES, 22 FEBREIRO 2005

09,30-14,00 h.: **VISITAS PRÁCTICAS:**

- Fábrica de Cerámica de Sargadelos, S.L.

- Fábrica de Alcoa-San Cibrao.

16,30 h.: **TEMA I: “Importancia dos sistemas de abastecemento hídrico e de saneamento das augas residuais en relación coa saúde pública e o medio ambiente: vixilancia e control sanitario das augas potables de consumo público e depuración das augas residuais urbanas”.**
PROF. DR. D. FRANCISCO PEÑA

18,00 h.: **COMUNICACIÓNS TÉCNICAS SESIÓN DE AUGAS:**

- “Plan de saneamento de Galicia 2000-2015: a súa aplicación na Mariña Luguesa”.

PROF. D. FRANCISCO ALONSO FERNÁNDEZ

Subdirector Xeral de Programación e Proxectos de Augas de Galicia da Consellería de Medio Ambiente da Xunta de Galicia. Profesor da Universidade de Vigo.

- “Situación actual e perspectivas de futuro dos servizos de abastecementos de augas dos municipios galegos ante a aplicación do Real Decreto 140/2003 polo que se establecen os criterios sanitarios da calidade do auga de consumo humano. ETAP e pretratamento de augas residuais municipais de Ribadeo: eficacia dos procesos de depuración e a súa xestión”.

D. MARIANO GÓMEZ LÓPEZ

Director de Labaquia.

D. JOSÉ MARÍA OURO LÓPEZ

Xefe de Producción de Zona de Aquagest, S.A.

- “Novas tecnoloxías na depuración de augas residuais domésticas para pequenos núcleos de poboación: eficacia das plantas depuradoras compactas e prefabricadas”.

D. DAVID BAR RIVEIRO

Enxeñeiro de Minas. Departamento Técnico de SMA-Soluciones Medioambientales y Aguas, S.A.

D. GONZALO ALFONSÍN SOLIÑO

Enxeñeiro Industrial. Departamento de Medio Ambiente de Facet Ibérica, S.A.

MÉRCORES, 23 FEBREIRO 2005

09,30-14,00 h.: VISITAS PRÁCTICAS:

- Estación de Tratamento de Auga Potable e pretratamento de augas residuais municipais de Ribadeo, xestionadas por Aquagest, S.A.
- Estación Depuradora de Augas Residuais municipal de Lourenzá, xestionada por Espina & Delfín.
- As Catedrais: recuperación medioambiental entre as praias das Catedrais e Reinante.

16,30 h.: MESA REDONDA II: "As necesidades enerxéticas e a súa axeitada utilización como xeradoras de desenvolvemento sostible".

PONENTES:

- "Prevención e control da contaminación atmosférica de orixe industrial".

D. JOSÉ LUIS BERMÚDEZ CELA.

Licenciado en Ciencias Químicas. Xefe de Medio Ambiente de Endesa-As Pontes.

- "Contaminación acústica e saúde: prevención e loita".

PROF. DR. D. FRANCISCO PEÑA

- "Enerxía verde: a aportación dunha empresa do sector eléctrico ó desenvolvemento sostible".

D. FRANCISCO OLARREAGA TELLECHEA

Xefe do Departamento de Desenvolvemento Sostible de Iberdrola.

- "As enerxías renovables en Galicia: situación actual e perspectivas de futuro".

DRA. D^a. ROSA NÚÑEZ PARDO DE VERA

Doutora en Ciencias Físicas. Técnico do Departamento de Enerxías Renovables e Servicos do Instituto Enerxético de Galicia (INEGA).

19,00 h.: TEMA 2: "Xestión integral de residuos urbanos".

PROF. DR. D. FRANCISCO PEÑA

19,45 h.: COMUNICACIÓN TÉCNICA SESIÓN DE RESIDUOS:

- "Importancia da sensibilización cidadá na recollida selectiva de residuos urbanos: a experiencia na Mariña Luguesa".

D. JESÚS COTELO CASTIÑEIRA

Licenciado en Socioloxía. Consultor do Departamento de Medio Ambiente en Administracións Públicas de Novotec.

XOVES, 24 FEBREIRO 2005

09,30-14,00 h.: VISITAS PRÁCTICAS:

- Cruceiro en lancha pola ría de Ribadeo.

16,30 h.: TEMA 3: "Responsabilidade da Administración Local na protección do medio ambiente: competencias e sistemas de financiamento. Municipios saudables e sostibles. Axenda 21 Local aplicable á xestión municipal. Diagnóstico ambiental: caso práctico".

PROF. DR. D. FRANCISCO PEÑA.

18,00 h.: MESA REDONDA III: "Posta en común sobre a problemática ambiental da Mariña Luguesa: posibles solucións".

MODERADORA: PROF^a. DRA. MARÍA JULIA MELGAR RIOL

Profesora Titular de Toxicoloxía e Vicedecana da Facultade de Veterinaria da Universidade de Santiago-Campus de Lugo.

PONENTES:

- "Ferramentas de sostibilidade aplicables á xestión municipal: implantación da Axenda 21 Local nos Concellos de Ribadeo e Viveiro".

D^a. VICTORIA ESCUREDO MERINO

Xefe de Proxecto do Departamento de Medio Ambiente en Administracións Públicas de Novotec.

- "Implantación da Axenda 21 Local: a experiencia do Concello de Burela".

D. JOSÉ MARÍA GONZÁLEZ BARCIA

Concelleiro Delegado de Medio Ambiente do Concello de Burela.

- "Contribución da Deputación Provincial de Lugo ó desenvolvemento sostible da provincia de Lugo".

DEPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO.

- REPRESENTANTES DOS CONCELLOS PARTICIPANTES DA MARIÑA LUGUESA.

20,00 h.: ACTO DE CLAUSURA E ENTREGA DE DIPLOMAS ACREDITATIVOS DO CURSO.

20,30 h.: O PARADOR DE RIBADEO OFRECERÁ NAS SÚAS INSTALACIÓNS UN VIÑO GALEGO A TÓDOLOS PARTICIPANTES NO CURSO.

INFORMACIÓN XERAL

OBXECTIVOS

- Integración da dimensión dos aspectos ambientais da saúde na formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, coa finalidade de actualizala súa formación e adecua-las esixencias que demanda a sociedade actual, para que contribúa a mellora-la xestión e as condicións de vida urbana dos cidadáns.
- Establecer un foro de debate e estudo que aborde a situación medioambiental da Mariña Luguesa, dos seus problemas e carencias que se consideran máis importantes así como das posibles solucións que se deberán adoptar; ademais de permiti-la cooperación e o diálogo entre tódolos axentes sociais implicados no tema.

DESTINATARIOS

- Técnicos, funcionarios e responsables políticos da Administración Local, Provincial e Autonómica, que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados coas áreas obxecto de estudo.
- Profesorado de ensino secundario, formación profesional e universitaria que desenvolva a súa actividade ou estea relacionado coas áreas obxecto de estudo.
- Técnicos superiores en saúde ambiental, química ambiental, etc.
- Técnicos e xestores de empresas que desenvolvan a súa actividade nos departamentos de calidade, medio ambiente e prevención de riscos laborais.
- Profesionais libres (farmacéuticos, médicos, veterinarios, químicos, biólogos, enxeñeiros, arquitectos, avogados, economistas, xeógrafos, psicólogos, sociólogos, diplomados en relacións laborais, diplomados en enfermería, etc.) que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.
- Estudantes universitarios relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.
- Estudantes dos ciclos formativos de grao superior de saúde ambiental e de química ambiental, así como dos ciclos de grao medio de traballos forestais e de conservación do medio natural, e de xestión e organización dos recursos naturais paisaxísticos, etc.

METODOLOXÍA

- Exposición por parte do profesorado e ponentes do contido teórico do curso co apoio de medios audiovisuais (power point), coa presentación de ponencias e comunicacións técnicas así como casos prácticos nos que tamén intervirán activamente os propios alumnos amosando as súas experiencias.
- Realización de visitas prácticas ó medio natural e a instalacións de interese medioambiental e sanitario.
- Mesas redondas (3).
- Exposición sobre: "O medio ambiente natural galego".

NÚMERO DE PRAZAS E DEREITOS DE INSCRICIÓN

- **Número de prazas:** estará limitado a **80**, que se cubrirán por rigorosa orde de inscrición.
- **Cota de inscrición:** 30 €.
- **Forma de pagamento:** o aboamento efectuarase mediante transferencia bancaria ou entrega en efectivo na oficina de **Caixa Galicia**, sita na rúa Rodríguez Murias, nº 2 – 27700 Ribadeo (Lugo), nº de conta: **2091-0140-64-3040188835**, a favor do "XXIII CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL EN RIBADEO", especificando o nome e apelidos da persoa inscrita.
- **Forma de inscrición:** cubri-lo boletín de inscrición, que deberá achegar o xustificante do pagamento, e presentarse/enviarase por fax/correio á Secretaría Técnica do Curso. O prazo de inscrición abrirase o martes día 1 de febreiro, fixándose a data límite de formalizala o venres día 18 de febreiro ás 14,00 horas.

DOCUMENTACIÓN

- Entregarase un maletín coa publicación do libro do curso e material didáctico diverso.

DIPLOMA ACREDITATIVO E CRÉDITO DE LIBRE CONFIGURACIÓN

- Aqueles alumnos que participen con regularidade nas sesións programadas do curso, que consta de **30 horas lectivas**, recibirán un diploma acreditativo de asistencia.
- A Universidade da Coruña (UDC), a Universidade de Santiago de Compostela (USC) e a Universidade de Vigo (UV) concederán **1 crédito de libre configuración** ós alumnos matriculados nesas Universidades que asistan ó curso.

SEDE, DATAS E HORARIO

- **Sede:** Auditorio municipal de Ribadeo (Rúa Buenos Aires nº 7 – 27700 Ribadeo).
- **Datas:** do 21 ó 24 de febreiro de 2005.
- **Horario:** de 16,30 a 20,30 horas (de luns a xoves). O martes, mércores e xoves (de 9,30 a 14,00 horas) terán lugar unhas visitas prácticas (opcionais).

SECRETARÍA TÉCNICA DO XXIII CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL

CONCELLO DE RIBADEO

José Rodil Veiga / María Pérez Mon

Praza de España, 1 - 27700 RIBADEO (LUGO) - Tel.: 982 12 07 01 - Fax: 982 130 975 - E-mail: ayuntamiento@ribadeo.org

Fundación Comarcal A Mariña Central

Manuel Alfonso Valín Valdés

Praza do Concello s/n. Casa do Concello
27850 MONDOÑEDO (LUGO)

Tel.: 982 52 40 37 / Fax: 982 52 44 10

E-mail: fund.s.macen@terra.es

Fundación Comarcal A Mariña Occidental

Mario Paz Fuentes

Avenida Ramón Canosa, s/n
27850 VIVEIRO (LUGO)

Tel.: 982 57 06 70 / Tel. e Fax: 982 56 34 17

E-mail: fmarinaoccidental@cetadec.net

Fundación Comarcal A Mariña Oriental

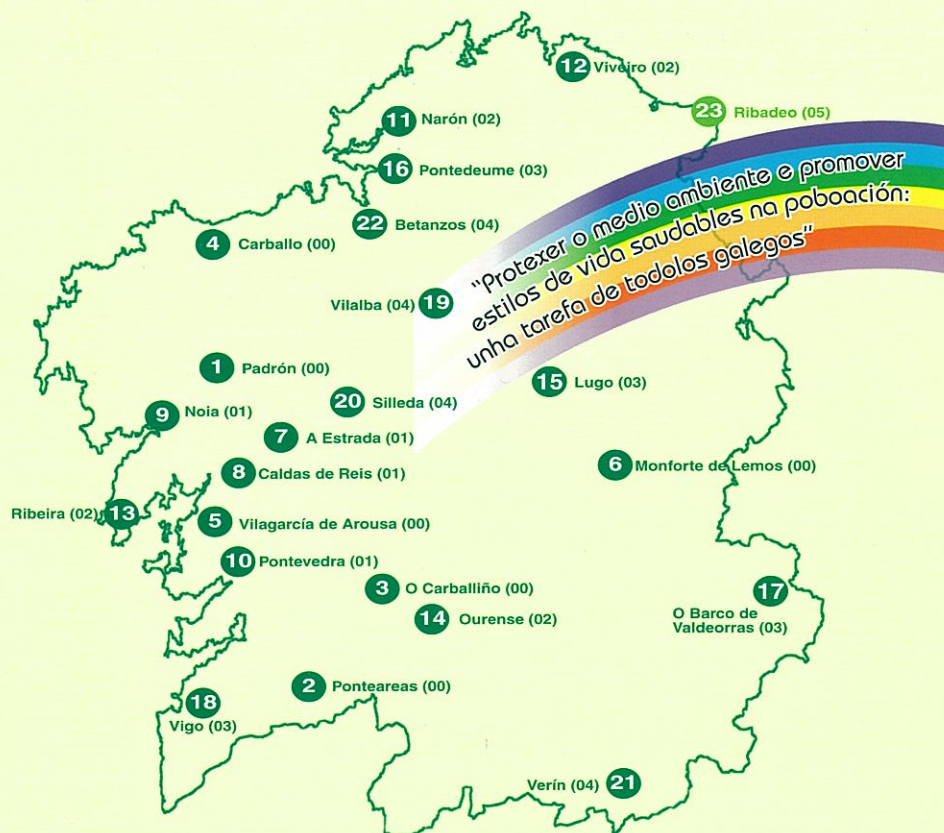
María Azucena González Loredó

Praza de España, 1 – Casa do Concello
27700 RIBADEO (LUGO)

Tel.: 982 12 08 01 / Fax: 982 13 09 75

E-mail: fmarinaoccidental@cetadec.net

PROGRAMA MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2005 EN GALICIA

Entidades e empresas colaboradoras

Asociación de
Comerciantes,
Industriais,
Servizos e
Autónomos

ribadeo^{3c}
centro comercial
aberto

Aquagest

novotec

Sargadelos

Soluciones Medioambientales y Aguas, S.A.